

Kat in Italië overleden aan zeldzame rabiësvariant

Redactie AnimalsToday.nl, 1 week geleden 0 8 min 241

Vandaag is het **Wereld Rabiës Dag**. Een onderwerp dat nog steeds aandacht verdient en daarom publiceren we vandaag het verhaal van een kat uit de Toscaanse stad Arezzo die recentelijk aan rabiës overleed. Onderzoek in **Italië** toonde aan dat het om een zeldzaam aan rabiës verwant virus ging. Ook in Nederland is blootstelling aan het klassieke rabiësvirus mogelijk door geïmporteerde (huis)dieren, insleep door vossen en eventueel andere wilde dieren.

Kat in Italië overleden aan zeldzame rabiësvariant | Foto: Pixabay

In Italië werd op 27 juni 2020 bevestigd dat een twee jaar oude vrouwelijke kat uit Arezzo geïnfecteerd was met rabiës. De besmette kat werd onderzocht door het Nationaal Referentie Centrum voor Rabiës (Istituto Zooprofilattico Sperimentale delle Venezie – IZSVE). De kat was agressief naar de eigenaren en had drie leden van de familie gebeten. Ze had onder andere slikproblemen, koorts en tremors (ritmische, bevende, onwillekeurige bewegingen). Toen de bezorgde eigenaren haar naar de dierenkliniek in Arezzo brachten werd ook de dierenarts door de kat aangevallen. De kat overleed nadat ze was overgebracht naar een specialistische dierenkliniek.

Zoönose

Een deel van de hersenen van de kat werd opgestuurd voor onderzoek. Al vrij snel kwam bij het eerste laboratoriumonderzoek in Florence de verdenking op het lyssavirus naar voren. Een lyssavirus is een virus behorend tot de familie van Rhabdoviridae en kan rabiës veroorzaken. Rabiës is een zoönose; een ziekte of infectie die overgedragen kan worden van dier op mens. Het klassieke

rabiësvirus (RABV) is de meest bekende variant en de veroorzaker van [hondsdoelheid](#). Deze variant komt sinds 2013 niet meer voor in Italië.

Dit is vergelijkbaar met Nederland dat, na een grootschalige vaccinatiecampagne onder huisdieren en wilde zoogdieren, in 1991 officieel rabiësvrij is verklaard. Deze status betreft echter alleen de klassieke rabiësvariant. Een tiental andere rabiësvarianten vallen ook onder het geslacht lyssavirus en veroorzaken een soortgelijke ziekte als het klassieke rabiësvirus. De meeste varianten worden alleen bij [vleermuizen](#) gevonden. In Europa zijn dit het European Bat Lyssa Virus (EBLV) type I en II die bij de laatvlieger (*Eptesicus serotinus*) en het EBLV type II die bij de watervleermuis (*Myotis daubentonii*) en de meervleermuis (*Myotis dasycneme*) worden gevonden. Vleermuizen kunnen een rabiësvirus bij zich dragen zonder ziek te zijn. Ze vertonen dan geen symptomen en zijn zogenaamde dragers van het rabiësvirus. Rabiës bij vleermuizen in Nederland is zeldzaam en wordt eigenlijk alleen bij een klein deel van de laatvliegers waargenomen. Het gaat dan uitsluitend om zieke, gewonde of overleden vleermuizen. Een infectie met rabiës kan men alleen oplopen door direct contact met een besmette vleermuis. Aangeraden wordt om een gevonden vleermuis niet aan te raken en een deskundige in te schakelen. Er zijn in Europa maar enkele fatale gevallen van EBVL bij mensen bekend.

West Caucasian Bat Lyssavirus

Uiteindelijk werd bij de kat uit Arezzo de diagnose rabiës bevestigd. Volgens het IZSVE in Padua kwam het virus voor 98,52 procent overeen met het West Caucasian Bat Lyssavirus (WCBV), een zeldzaam op rabiës gelijkend virus. WCBV werd in 2002 ontdekt bij de insectenetende langvleugelvleermuis, ook wel schreibers' vleermuis genoemd (*Miniopterus schreibersii*) in de westelijke Kaukasische bergen (Eurazië). Deze vleermuissoort komt wijdverspreid voor. Rabiësvaccinatie, wanneer correct toegepast, zorgt voor bescherming tegen het klassieke rabiësvirus en de meeste andere lyssavirussen in Europa, maar bescherming tegen het WCBV is niet gegarandeerd. Deze variant wijkt te veel af van het klassieke rabiësvirus, waardoor het vaccin niet of nauwelijks werkt. De kans op het oplopen van WCBV is niet groot, maar de kans op overlijden na een eventuele infectie wel. Er wordt daarom nog steeds onderzoek verricht naar nieuwe vaccins die beschermen tegen een combinatie van de lyssavirussen. Er zijn nog geen gevallen van gerapporteerd van WCBV bij mensen.

Vliegende vleermuizen | Foto: publiek domein

Meldingsplicht

De 13 personen die contact hebben gehad met de kat zijn geobserveerd en, door het ontbreken van een werkend vaccin, zijn ze allen behandeld met immunoglobulines en het rabiësvaccin. Als ze geïnfecteerd waren met het WCBV was er ondanks deze therapie nog steeds een reële kans op overlijden. Tot nu toe is niemand ziek geworden. De dieren uit de directe omgeving van de kat zijn 10 dagen in quarantaine geplaatst bij een officieel quarantaine centrum en zijn ook allen nog gezond. Tot 27 augustus 2020 werd in Arezzo extra aandacht gevestigd op de wet welke stelt dat het verplicht is om dieren met verdachte symptomen te melden en in quarantaine te plaatsen. Verdachte symptomen wijzend op rabiës zijn onder andere het bijten van mensen, paralyse of veranderd gedrag. Huisdiereigenaren werden aangeraden om huisdieren onder constant toezicht te plaatsen. Deze verhoogde alertheid was volgens de burgemeester van Arezzo, Alessandro Ghinelli, noodzakelijk en gericht op het beschermen van volksgezondheid. Enkele dieren zijn vervolgens ook aangemeld bij de dierenarts, maar testen allemaal negatief op rabiës. Ook in Nederland is rabiës een meldingsplichtige ziekte.

Ondergrondse rivieren

Hoe de kat het rabiësvirus heeft opgelopen is nog onduidelijk. Het dier mocht vrij naar buiten, maar sliep wel altijd binnen. De kat is nooit in het buitenland geweest. Gesuggereerd wordt dat ze besmet is door het vangen van een zieke vleermuis waarbij schreibers' vleermuis de eerste verdachte is.

Vleermuizen | Foto: [\(manda\)](#) Flickr via [Compfight cc](#)

Er werd gezocht naar vleermuiskolonies in de buurt, maar zowel in als om het huis, in de tuin en in de bomen vond men geen vleermuizen. In Italiaanse historische steden bevinden zich meerdere ondergrondse rivieren die voor het grootste deel van het jaar zijn drooggevallen. Schreibers' vleermuis is een grot bewonende vleermuis die zich ook prima thuis zou kunnen voelen in een ondergrondse rivier. In Arezzo bevindt zich ook een ondergrondse rivier waarin het IZSve begin juli, met behulp van batdetectors (apparaten die het ultrasoon geluid kan registreren en omzetten in hoorbaar geluid), geen vleermuiskolonies aantroef. De lokale autoriteiten bleken echter over filmmateriaal te beschikken, daterend van maart 2007, waarop een grote vleermuiskolonie in de ondergrondse rivier bij Arezzo te zien was. Na de casus van de kat werd dit beeldmateriaal door meerdere vleermuisspecialisten beoordeeld en die gaven aan dat het hier wel eens om een Schreibers' vleermuis kolonie kon gaan. Omdat de vleermuizen in maart werden gevonden dachten experts dat het hier om een overwinterende kolonie ging of een passerende kolonie op weg naar een andere locatie. Dit verklaart de afwezigheid in juli, het kraamseizoen.

Er werd nogmaals op dezelfde locatie gezocht en in augustus vond het IZSve een paar honderd mannelijke Schreibers' vleermuizen. Recent zijn er ook vrouwelijke vleermuizen gesignaleerd en de kolonie wordt elke week groter. Verwacht wordt dat ze of alleen overwinteren en later weer zullen migreren of dat ze daar zwermen of passeren en uiteindelijk op een andere locatie overwinteren. Cameravallen en batdetectors zijn geplaatst in de drooggevallen rivier om de vleermuizen in de gaten te houden. De dieren zien er gezond uit.

Risico

Drs. Paola De Benedictis, hoofd van het IZSVe, geeft aan dat vleermuizen nu eenmaal virussen bij zich dragen. In het algemeen adviseert ze dan ook om altijd te vaccineren. Het feit dat het hier om een kat met WCBV gaat maakt het iets ingewikkelder, omdat er geen werkend vaccin voor handen is. Het risico voor Arezzo met betrekking tot de vleermuizen moet nog worden bepaald. Het moet in ieder geval gezien worden als een zeldzame casus totdat er bewijs is gevonden. Meerdere hypothesen moeten nog worden bevestigd. Een theorie is bijvoorbeeld dat het rabiësvirus in lage concentraties of zelfs helemaal niet aanwezig is de dieren. Een andere theorie, een die gevolgd wordt door Drs. De Benedictis, is dat virussen met vleermuissoorten mee evolueren, en dat op een gegeven moment alle dieren van een kolonie geïnfecteerd zijn. Er is dan sprake van een evenwicht tussen de vleermuizen en het virus, oftewel alle dieren zijn drager en maar enkelen tot geen van de dieren wordt ziek. Gezonde vleermuizen zullen niet snel gevangen worden, maar een zieke vleermuis daarentegen wel. Dit laatste zou bij de vleermuis die de kat van Arezzo heeft geïnfecteerd het geval kunnen zijn geweest. Omdat dit een zeldzaam geval moet zijn geweest verwacht Dr. De Benedictis nu geen andere vleermuizen te vinden die ziek zijn. Er zijn recentelijk enkele vleermuizen gevangen uit de ondergrondse drooggevalven rivier bij Arezzo en getest om te kijken of ze het specifieke WCBV bij zich dragen. Het IZSVe wacht op dit moment op de finale testresultaten van de samples welke bij de gevangen vleermuizen zijn afgenomen. De vleermuizen zijn hiervoor niet gedood.

Wereld Rabiës dag

Op 28 september is het Wereld Rabiës Dag waarbij er internationaal aandacht wordt gevraagd voor preventie van en controle op hondsdoelheid. Het thema van 2020 is “Eindig rabiës, werk samen, vaccineer”. Op de website van [Global Alliance for Rabies Control](#) kan men meer over Wereld Rabiës Dag en rabiës in het algemeen lezen. In Nederland is blootstelling aan het klassieke rabiësvirus nog steeds mogelijk door geïmporteerde (huis)dieren, insleep door vossen en eventueel andere wilde dieren. Maar ook de illegale invoer van gezelschapsdieren, met name de niet gevaccineerde honden uit het buitenland, is een grote risicofactor. Vanuit Hongarije, een land waar rabiës nog voorkomt, worden bijvoorbeeld veel jonge honden naar Nederland geëxporteerd zonder de wettelijke verplichte entingen. Dit kan ervoor zorgen dat dieren met rabiës Nederland binnenkomen. Bijvoorbeeld via een handelaar in Diessen, Brabant. Daar bleken broedfokpuppy's uit Hongarije aanwezig te zijn met geen of te weinig antistoffen tegen rabiës in het bloed. House of Animals deed op 8 september aangifte.